

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 6. Vtrum in Christi meritis, & satisfactione fuerit perfecta iustitia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

nes vitæ suæ actiones & perfections per modum vnus continuati meriti in passione & morte cõplendi, pro redemptione nostrâ, tamquam ad æquato præmio. Sic enim diuinitus constitutum erat, vt non singulis operibus nos perfectè redimeret, (quamuis singula ex se sufficerent) sed dũtaxat passione: ita vt in termino passionis, id est, in morte, illud meritum completeretur, & nostra redemptio esset perfecta. Vnde omnes Christi actiones & perfections ab initio Conceptionis vsque ad instans mortis, ex ordinatione diuinâ, & Christi relatione, habent rationem vnus integri meriti, respectu nostræ redemptionis; vt rectè docet Scotus in 4. dist. 1. q. 3. a. 5.

Hinc patet, cur potissimum Passioni nostra tribuatur Redemptio in Scripturis. Nempe tũm, quia in ea consummata est; tũm, quia singulari modo à Deo ad hoc ordinata, & à Christo acceptata & relata: idque vt offenderetur nobis & peccati grauitas, & Dei in nos charitas, & daretur exemplum omnis patientiæ & obedientiæ.

Ad Secundum incommo- dum, Respondeo breuiter: Si Christi meritum consideretur secundum pretium omne quod habet; sic nullis bonis creatis ad æquilibrium potest rependi: posset tamen bono increato, v. g. vnione hypostaticâ alterius personæ diuinæ compensari, si ad hoc promerendum Christus meritum suum, dispensatione diuinâ destinasset. Si autem consideretur, quatenus suberat eius intentioni, quâ illud referebat ad nostram redemptionem; sic ex æquo compensari potest. Quando autem meritũ dicitur infinitũ, consideratur secundum suam dignitatem & valorem, quem per se habet; non autem secundum actualẽ relationem merentis.

Ad tertium; Hæretici admittunt totum: scilicet non requiri nostra merita vel satisfactiones ad salutem; eò quòd Christi merita & satisfactiones sint sufficientissimæ; vt pote infinitæ. Sed si hæc Ratio valeret; sequeretur nec fide, nec Sacramentis opus esse ad salutem. Item, creaturis ad suam perfectionem non esse opus vllâ operatione aut functione; eò quòd virtus diuina sit infinita.

Quare dicendum est, Christum non voluisse sua merita & satisfactiones, salutem hominibus adferre, sine vllâ applicatione per Sacramenta, aut absque illorum cooperatione; nec eã mente illa Patri obtulisse. Sed in paruulis requiri applicationem per Sacramenta; in adultis etiam cooperationem. Ratio est: Primò, Quia alioqui daretur hominibus summa occasio negligentiae, & supinæ securitatis; imò præberetur licentia ad omnia peccata. Secundò, Quia maior Christi virtus ostenditur, dum non tantum ipse meretur, satisfaciunt, & saluat nos; sed etiam dat nobis virtutem merendi, satisfaciendi, & operandi nostram salutem. Sicut maior ostenditur Dei potentia, dum non tantum ipse agit, & mouet nos; sed etiam dat creaturis virtutem agendi. Tertio, Quia hominibus gloriosius est vt non tantum per aliena merita saluentur; sed vt ipsi quoque sibi sint causa salutis, licet secundaria.

Sed vt hæc melius intelligantur; Notandum est; Christum obtulisse sua merita, vt essent veluti causa vniuersalis humanæ salutis in genere mortis: sicut omnipotentia Dei, est causa vniuersalis perfectionis rerum, in genere entis. Vnde sicut ab omnipotentia Dei, producta est, & assidue

pendet omnis vis creaturæ; ita à Christi meritis pendet omnis virtus merendi in nobis. Et sicut vis creaturæ, est ab omnipotentia Dei, vel immediatè, vt per creationem; vel mediante causa secunda, scilicet cælo, elementis, feminibus &c. ita vis merendi in nobis, est à meritis Christi; vel immediatè, vt per gratiam præuenientem cui consentimus: vel mediatè, vt per Sacramenta. Rursus, sicut in omni operatione creaturæ, cooperatur omnipotentia Dei; ita in omnibus operibus nostris, cooperatur meritum Christi. Vnde sicut omnipotentia diuina, non ducit res ad perfectionem, sine illarum cooperatione; ita nec meritum Christi, ad salutem adducit, sine illorum cooperatione.

DVBIVM. VI.

Utrum in Christi Meritis & Satisfactione fuerit perfecta iustitia?

Doctores qui existimant Christi merita non fuisse infiniti valoris, etiam negant in illis cerni rationem perfectæ iustitiæ. Ita Durandus in 3. dist. 20. q. 2. & in 4. d. 15. q. 1. Gabriel & Scotus in 3. dist. 19. Ratio est; Quia Meritum & Satisfactio Christi tota pendeat ex acceptatione gratiæ Dei, qui dignatus est Christi opera, ad nouum meritum acceptare; cum alioquin essent debita ratione beneficiorum, quæ Christus in humana natura acceperat. Deinde; Quia secundum se, non erant equalia premio, ad quod refererentur; sed solum ex acceptatione diuinâ.

Altera sententia est communior Theologorum, Christum meruisse & satisfecisse secundum exactã iustitiam. Cuius sententiæ veritas patebit, cum ostensum fuerit in illis omnes conditiones perfectæ iustitiæ fuisse. Hæc autem sunt quatuor. Prima, vt sit æqualitas. Secunda, vt ex proprijs. Tertia, vt ex indebitis alio titulo. Quarta, vt sit ad alterum.

Nunc, Dico Primò, In Christi Meritis & Satisfactione fuit æqualitas; imò magnus excessus ad offensam, & bona supernaturalia gratiæ & gloriæ. Ita passim Doctores in 3. dist. 20. Bonauent. Richardus, Paludanus, & alij supra dub. 5. num. 13. citati; & videtur omnino certum.

Probat; Ad Romanos 5. Apostolus fusè docet obedientiam & meritum Christi, longè potentius esse ad saluandum, quàm Adæ inobedientia ad damnandum, Cuius signum est, quòd Christi meritum delectat non solum Adæ peccatum; sed etiam omnia postea superinducta: Adæ autem inobedientia, tantummodò vnum adferat nobis peccatum. Vide D. Chrysostomum in hunc locum, qui hoc optime explicat. 1. ad Cor. 6. v. 20. *Empti estis pretio magno; & cap. 7. v. 23. Pretio empti estis; & 1. Petr. 1. v. 18. Non corruptibilibus auro & argento redempti estis, sed pretioso sanguine, quasi Agni immaculati, Christi. At pretium, non diceretur magnum, nisi vt minimũ esset æquale. Nam si quis pro regno Hispaniæ daret centum millia aureorum, pretium non diceretur magnum, quia non esset æquale: sed tunc solum dicitur pretium magnum, quando excedit rem emptam. Similiter non diceretur emptio, nisi esset saltem æqualitas in pretio: nam alioqui esset donatio, saltem ex parte. Idem patet ex epist. ad Hebr. potissimũ cap. 9.*

Passioni tribuitur nostra redemptio.

18 Responso ad secundum incommo- dum.

Meritis Christi quatenus suberant eius intentioni, reddi possunt æquale.

19 Responso ad Tertium incommo- dum.

Christi merita non excludunt bona nostra opera.

Sunt causa vniuersalis nostræ salutis.

20 Sententia negans.

Affermans variat.

Quatuor conditiones perfectæ iustitiæ.

Prima conditio; æqualitas, imò excessus meritorum Christi ad offensam.

Scriptura.

cap. 9. & 10. ubi probat Apostolus solum Christi sacrificium fuisse sufficiens peccatis delendis. Huc etiam facit illud Psal. 139. *Copiosa apud eum redemptio*: quod expendit ibidem Augustinus, & Agapitus Papa in epist. ad Euthymium.

Patres.
Athanas. Secundè Probatur Ex Patribus. Athanas. lib. de Incarnat. Verbi, pag. 4. à principio: *Idèd corpus quod mori posset, sibi assumpsit, ut illud Verbi participet effectum, pro omnibus ad plenam satisfactionem, morti sufficeret: quod deinde elegantissimè explicat.*

Basilias. Basilus in illud Psal. 48. *Frater non redimit, redimet homo: Quid, inquit, homo tantum invenire potest, ut det pro redemptione anima sue? sed inventum est vnum omnibus simul comparandum, quod datum est in pretium redemptionis animarum nostrarum: nimirum pretiosus ille Sanguis Domini nostri IESU Christi, quem pro nobis omnibus effudit.* Deinde causam huius valoris addit, quia non tantum erat homo, sed etiam Deus.

Chrysof. Chrysostomus hom. 10. in epist. ad Romanos: *Quemadmodum, inquit, Si quis in carcerem, quempiam qui decem nummos debet, conyciat; Et simul cum illo, & propter illum, Vxorem, liberos, famulos: veniat verò alius quispiam, qui non solum solvat decem illos nummos, sed etiam innumera auri talenta largiatur: iam non poterit amplius fenerator decem nummorum debitum vrgerè. Ita & nobiscum factum est: multò siquidem plura, quam debeamus, Christus pro nobis solvit; tantoque plura, quanto guttulam exiguam Pelagus immensum excellit. Noli itaque dissidere, o homo, cum tantas honorum diuitias videas, neque sollicitè inquiras, quomodo scintillula illa mortis atque peccati, tanto donorum superinducto mari, sit soluta & extincta.*

Leo. D. Leo epist. 97. c. 2. *Effusio sanguinis Christi pro iniustis, tam potens fuit ad meritum, tam dives ad pretium, ut si vniuersas captiuorum in Redemptorem suum crederet, nullum Diaboli vincula retinerent.*

His adde testimoniùm Clementis VI. suprà dub. 5. num. 13. citati. Quibus testimonijs, Christi meritis tanta vis tribuitur, non ex acceptatione diuinà, quæ propriè nullum valorem tribuit; sed quia ex se tantæ dignitatis erant, propter dignitatem personæ. Vide dicta quæst. 1. art. 2. dubio 2.

21
Tres obis.
Athanas. Dices Primò; Etiam peccata habebant infinitam malitiam propter dignitatem personæ offensæ. Nam sicut meritum crescit ex dignitate personæ merentis; ita iniuria & offensio crescit ex dignitate personæ offensæ.

Aliter me.
quum cres.
cit ex dig.
nitate per.
sona meri.
ta aliter
iniuria ex
dignitate
personæ
offensæ.
Vnde Ima.
qualitas
responsi.
Respondeo; iniuria seu offensio ita quidem crescit ex dignitate infinita personæ offensæ, ut nullis bonis creatis compensari possit; quia pluris æstimanda est quæuis iniuria Dei, quam omne bonum quod omnes creature possunt facere: non tamen eodem profus modo crescit. Nam persona offensæ habet se per modum obiecti; obiectum autem non influit in actum quantum potest, sed pro habitudine actus ad ipsum. Vnde inter iniurias Dei, vna est altera maior, quia magis vel minus censetur Deus per illà contemni. Persona autem Christi operans influit in meritum & satisfactionem quantum potest: nam habet se instar formæ. Quò fit, ut vni meritum ipsius, nõ sit maius altero. Itaque etsi peccatum habeat quandam infinitatem in suo genere; meritum tamen Christi habet multò maiore; ita ut infinitis peccatis ex aduerso possit opponi.

Dices Secundò; Ut satisfactio sit æqualis of-

fensionem, requiritur ut satisfaciens sit æqualis offenso: atqui hic nõ est illa æqualitas. Nam Christus satisfecit quatenus homo: Deus autem offensus est secundum diuinitatem.

Respondeo; propriè loquendo Christus non satisfecit vt homo tantum, nec vt Deus: sed vt Deus-homo: seu, quatenus est quoddam suppositum humanum, includens humanam naturam & personam diuinam: & sic non est minor Deo.

Dices Tertio; Tantum displicet Deo peccatū, quantum ei placet sua bonitas: atqui opera Christi, non tantum illi placent, quantum sua bonitas: ergo opera Christi non tantum illi placent, quantum displicet illi peccatum. Maior probatur; Quia peccatum ex natura sua est destructiuū Dei: Atqui vnum contrariorum tantum odio habetur, quantum amatur alterum.

Respondeo, Negando Maiorem; Quia peccatum non est tantum malum, quantum bonum est diuinitas. Ad probationem: Peccatum dicitur esse destructiuum Dei, secundum affectum, sed inefficacem. Vnde non est tantum malum, quantum si re ipsa ad hoc esset efficac. Quare Christi merita plus possunt Deo placere, quam peccata displiceant: quia maiorem honorem Deo conciliant, quam peccata subtrahant.

Dico Secundò, Christi satisfactio fuit etiam ex bonis proprijs. Hæc est altera conditio solutionis perfectæ iustitiæ. Si enim quis satisfaciat ex bonis sui creditoris, non satisfaciatur secundum exactam iustitiam: quia interueniet tacita remissio. Probatur; Quia Christus erat absolutus Dominus suarum functionum.

Dices Primò; Omnia bona opera Christi, magis erant Dei, quam Christi hominis: Nam titulo creationis, vel supremæ cooperationis, erant ipsius Dei: nec poterat ea Deus extra suum dominium ponere.

Respondeo; Etsi ad restitutionem damni illati necessarium sit, ut restitutio fiat ex illis bonis, quæ ita sunt debitoris, vt etiam non sint creditoris, (quæ causa est, cur Deo propriè nihil possumus restituere;) tamen ad satisfactionem & meritum, quæ consistunt in actionibus quibus honor defertur, vel voluntas alterius impletur, hoc non requiritur. Hinc feruus satisfaciunt Domino, & Filius Patri, & homo Deo: sufficit enim ad hoc, vt is, qui satisfaciunt, habeat dominium suarum actionum, ita vt omnino liberè se humiliet, veniam petat, aliisque actiones honorarias obeat; siue alter sit etiam Dominus illarum actionum, siue non. Vnde dominium Dei, quod habet ratione creationis & cooperationis, in opera nostra & Christi, non impedit vllò modo rationem meriti aut satisfactionis; sed tantum restitutionis propriè dictæ. Sicut dominium Dei, quod habet in actionem peccati, non impedit, quin per eandem actionem fiat ei iniuria; quatenus est libera actio, & sub dominio hominis.

Dices Secundò, Ea, per quæ fit satisfactio, debent ita esse propria, vt non pendeant assidue ex gratia eius, cui satisficit: alioqui non erit secundum exactam iustitiam: nam gratia interueniet. Atqui ea, per quæ Christus satisfecit, pendunt assidue ex gratia: ergo &c.

Respondeo, Esse id quidem necessarium ad restitutionem; non autem pari modo ad satisfactionem: in hac enim solum requiritur, vt quis se voluntariè

Christus satisfecit vt Deus homo.

Christi merito magis Deo placet, quæ creatura peccata displicent.

Secunda conditio: Satisfactio ex proprijs.

Triplex obiectio.

Dominium Dei in actiones Christi, nõ impedit satisfactionem.

luntariè humiliter, quantum postulat offensio. Pertinet tamen ad quandam satisfactionis exactiorem modum, qui in Christo fuit. Vnde dico, et si opera Christi pendebant ex gratia; id est, ex gratuito & indebito dono respectu humanitatis, non tamen respectu Personæ Verbi. Vnio enim hypostatica, vnde potissimum habebant æstimationem Christi opera, erat quidem gratia respectu humanæ naturæ, non tamen respectu Verbi, aut huius hominis, ne quidem per communicationem idiomatum: quia vniri Verbo conuenit naturæ secundum se, & vt prior est quam existat in Verbo: vnde non potest communicari Verbo, vel huic homini: dona verò habitualia, ex quibus illa opera secundum substantiam pendebant, non erant humanitati indebita, supposita iam vnione cum Verbo: sed erant debita, & quasi naturalia.

Dices Tertio; Totus valor Satisfactionis, est à Deo, vt Deus est: ergo à creditore est, cui satisficit: ergo hæc satisfactio non est ex proprijs.

Respondeo, distinguendo Antecedens: si enim intelligatur quod valor meritorum sit à Deo vt Deus est; id est, vt subsistit in diuinitate; sic falsum est: nam hoc modo non communicat meritis suis valorem. Si autem intelligatur quod valor meritorum sit à tota diuina perfectione, quatenus in Filio vnita est humanæ naturæ; sic admitto Antecedens: sed Nego vtramque Consequentiã. Nam hinc tantum sequitur, valorem operum esse ab illa persona, quæ est etiam creditor, sed vt subsistit in natura humana tamquam satisfactor. Eadem enim persona est debitor, & creditor, quatenus subsistit in diuersis naturis. Ad do; parum referre ad iustitiæ rationem, vnde valor operis pendeat, quando ipsam totum opus cum toto suo pretio aut valore est in dominio & potestate voluntatis humanæ; sicut in Christo videmus fuisse: hoc enim sufficit ad rationem satisfactionis & meriti.

Dico Tertio; Christi Meritum & Satisfactio fuit etiam ex indebitis; id est, non erant alio titulo, præsertim iustitiæ, aut æquivalenti debita. Nam alij tituli debitorum, non repugnant iustæ solutioni: vt si debeas alicui alimenta ex iustitiã, potes ei perfecte satisfacere, quamuis eadem debeas ex præcepto Magistratus vel misericordiæ.

Quare fallitur Durandus dist. 20. q. 2. dum existimat Christum non potuisse exactè satisfacere pro peccatis ad æqualitatè, eò quod omnia ipsius opera essent debita titulo gratitudinis pro beneficijs acceptis; Nam Primò; falsum est, omnia hoc titulo fuisse debita: nec id vllum fundamentum habet; præsertim cum vnica gratiarum actione posset pro omnibus beneficijs satisfacere. Deinde; Etiam si fuisset sic debita, hoc tamen non impediisset solutionem debiti iustitiæ: vt patet exemplis humanis. Tertio, cum opera Christi habeant valorem absolute infinitum; singula erant sufficientia quibusuis debitis exsoluendis, ex quo cumque ea titulo orta essent. Vnde etiam si fingeremus ea alio titulo iustitiæ fuisse debita; tamen erant sufficientissima & illi titulo, & redemptioni humanæ. Ratio est; Quia vnum opus propter illam infinitatem, erat tanti pretij intensiue, quanti plura: sed plura potuissent diuersis debitis ad æqualitatem respondere: ergo & vnũ. Plura enim infinita non sunt quid maius intensiue, quam vnũ. Vnde hæc conditio, scilicet vt solutio fiat

ex indebitis, non est necessaria ad exactam iustitiæ rationem; nisi quando id quod exhibetur, est finita æstimationis, & idcirco non potest ex æquo pluribus debitis exaquari. Quare hæc conditio non est necessaria ad satisfactionem Christi, quãuis reipsa adsit: quod facit ad cumulum perfectionis illius.

Dico Quarto, Meritum & Satisfactio Christi fuit etiam ad alterum, quantum iustitiæ ratio postulat. Patet hæc propositio imprimis, si comparemus Christi actiones ad Patrem & Spiritum sanctum, qui supposito, naturã, & voluntate, à Christo homine distinguuntur. Et quia hic modus clarior est, idèo passim Patres dicunt Christum satisfecisse Patri. Idem sæpius insinuat Scriptura.

Dices; inter Patrem & Filium non est perfecta iustitiã; vt Aristoteles docet in 5. Ethicorum. Respondeo; Id verum esse apud homines, vbi Filius est inferior Patre, & quasi pars. At Filius Dei, est æqualis Patri, & quasi pars. Et quamuis inter Christũ, quatenus est Deus, & inter Patrẽ, non possit intercedere iustitiã; tamen quatenus ipse subsistit in aliã naturã, sic potest. Sicut etiam apud homines, inter Patrem & Filium potest intercedere iustitiæ ratio, non vt sunt Pater & Filius; sed vt habent alios status, dominia, & iura distincta.

Si autem comparemus Christi satisfactiones ad personam Verbi, & hunc Deum; maior est difficultas: Certum enim est Christum satisfecisse etiam huic Deo, & sibi ipsi: Imò, Primò & per se huic Deo; & consequenter personis: quod insinuatur 2. ad Corinth. 5. v. 19. *Erat Deus in Christo mundum reconcilians sibi: Deus, id est, sempiterna diuinitas*, inquit Ambros. lib. 3. de fide ad Gratianum cap. 5. Multi tamen accipiunt ibi Deum personaliter pro Patre. Clariùs 1. ad Timoth. 2. v. 5. *Vnus Deus, & vnus mediator Dei & hominum homo Christus Iesus*. Vbi Deus accipitur vt est communis toti Trinitati; vt docet D. Augustinus Præfatione in secundam enarrationem Psalm. 29. *Quid est mediator esse inter Deum & homines? Non inter Patrem & homines, sed inter Deum & homines. Quid est Deus? Pater, Filius, & Spiritus sanctus. Inter illam Trinitatem, & hominum infirmitatem & iniquitatem mediator factus est. Confirmatur; Quia etiam sibi ipsi obtulit Sacrificium Corporis sui; vt disertè docet Augustinus lib. 10. de Ciuitate, cap. 20. *Verus ille mediator, cum in forma Dei Sacrificium eum Patre sumat, cum quo vnus Deus est; tamen in forma serui Sacrificium maluit esse, quam sumere. Idem docet Cyrillus in defensione decimi Anathematismi: Non secundum Sacerdotum morem, alteri fecit Sacrificij modum; sed sibi ipsi potius, & Patri. Quod deinde explicat. Vide etiam Ambrosium lib. 3. De fide cap. 5.**

Ratio est; Quia illi fit satisfactio, qui est offensus, & secundum eam rationem considerato quã est offensus; vt si Papa vel Rex sit offensus, & iniuriã affectus vt Papa, vel vt Rex, non vt priuatus: Atqui tres personæ fuerunt iniuriã affectæ primò & per se, quatenus sunt vnus Deus: ergo illis fit satisfactio quatenus sunt vnus Deus: ergo primò & principaliter huic Deo. Minor probatur; Quia vt sunt vnus Deus, gubernant mundũ, imponunt leges & præcepta quæ peccatis violantur: & sunt vltimus finis, summumque bonum, à quo peccatum auertit: ergo iniuriã peccati primò & per se tangit ipsam diuinitatem. Hinc sequitur, vt

Satisfactio

Satisficit ex sibi debitis & naturalibus.

Christus diuersimodè est debitor & satisfactor.

23 Tertia conditio: Ex indebitis alio titulo.

Durandus refellit.

24 Quarta conditio: Fuit ad alterum.

Dupliciter actiones Christi comparari possunt. Ad Patrem & Spiritum S.

2. Ad Verbum.

satisfactio sit secundum exactam iustitiam, oportere ut etiam comparata ad hunc Deum communem tribus personis quem primario respicit, & proinde ad ipsum verbum diuinum, habeat omnes condiciones perfectae iustitiae, ac proinde etiam hanc, quae est, esse ad alterum. Eiusdem enim ad seipsum non est vera iustitia nec iniuria.

Ut sit ad Alterum, sufficit actualis distinctio naturarum, & virtutis personarum,

Quod igitur etiam haec conditio adit; Probatur: Nam ad rationem iustitiae non est absolute necessaria distinctio personarum, sed sufficit distinctio naturarum, voluntatum, dominiorum: ideo enim in iustitia requiritur distinctio personarum, quia requiritur distinctio iurium eius qui satisfacit, & eius cui satisfacit: atqui ad hoc sufficit distinctio naturarum liberarum, ad quas consequitur diuersum dominium seu ius. Natura enim humana habet proprium quoddam ius seu dominium suorum actuum, distinctum ab eo quod habet Deus in illos. Distinctio autem personarum, non requiritur nisi consequenter, & per accidens; eo quod diuersae naturae non soleant esse nisi in diuersis personis. Vnde cum per mysterium incarnationis factum sit, ut duae naturae liberae, sint in vna persona; idcirco hic, eiusdem persona, quatenus subsistit in vna natura, potest esse functio iustitiae ad seipsam, quatenus subsistit in alia natura.

Quod Confirmatur Primò, Quia hoc modo sunt hic virtute & aequipollenter duae integre Personae: nam Christi personalitas supplet vicem duarum, terminans duas naturas actu distinctas.

Confirmatur Secundò, Quia haec distinctio actualis naturarum, & virtualis personalitatum, sufficit ut Christus quatenus homo, sit subditus Deo & sibi; sit mediator, sit obediens, cultum patriae & sacrificium exhibeat Deo, & sibi ut Deo: atqui haec non requirunt minorem distinctionem quam ratio iustitiae, sed potius maiorem, praesertim actus patriae,

Dices, Sunt multa peccata contra Christum, quatenus homo est; ut omnia peccata Iudaeorum in ipsum commissa: ergo saltem secundum haec, satisfacit sibi secundum idem; id est, homo homini.

Pro iniuria in proximum semper est Deo satisfaciendum.

Respondeo Negando Consequentiam: Quia Christus pro peccatis obrulit Deo satisfactionem, & quatenus erant iniuria Dei, & iniuria Christi hominis. Quia ad Deum pertinet vindicare, non solum suas, sed & aliorum iniurias; cum sit vniuersalis omnium iudex. Vnde pro peccato, & quatenus est contra Deum, & quatenus est contra proximum, debet fieri satisfactio ipsi Deo. Proximo autem non semper est necessarium satisfacere; quia potest condonare sine satisfactione: & si non condonet, potest tamen remitti, si satisfaciamus Deo. Accedit; quod iniuria Dei, sit praecipua, quae intrinsece in omni iniuria continetur. Vnde omnis iniuria, praecipue est iniuria ipsius; eiusque remissio, ad Deum praecipue pertinet, qui in ceteros omnes, quibus fit iniuria, ius habet, ita ut, etiam ipsi iniuris, possit eam condonare. Vnde pro omni iniuria ipsi duntaxat necessario fit satisfactio.

24 Merita Christi sunt ex perfecta iustitia.

Dico Quintò, Merita & Satisfactiones Christi fuerunt omni ex parte secundum perfectam iustitiam. Sequitur ex dictis; quia habuerunt omnes condiciones perfectae iustitiae. Vide Dictionem d. Captiuitate & redemptione generis humani part. 4. cap. 2. pag. 60. Dominicum Soto

lib. 3. De natura & gratia cap. 6. Et in 4. dist. 19. q. 1. a. 2. Andream Vega lib. 7. in Conc. Trident. cap. 8. & alios recentiores. Plerique veterum Scholasticorum idem sentiunt, quod ad rem attinet; etsi in modo loquendi discrepent. Sed colligitur satis ex supra dictis; & ex modis loquendi Scripturae, vbi Christi satisfactio vocatur *Emptio, Redemptio, Pretium magnum &c.* eiusque meritum comparatur cum demerito Adami.

Dices Primò, Christus non ex iustitiae obligatione, sed ex Charitate & obedientia pro nobis satisfacit: ergo eius satisfactio non est ex iustitia.

Respondeo Primò; Non est necesse ut Christus fuerit obligatus ex iustitia ad satisfaciendum: nam & nos meremur ex iustitia vitam aeternam; tamen non sumus ad hoc ex iustitia obligati. Et qui in ludis olympicis vario certamine vincebat, mercebantur ex iustitia palmas; tamen non tenebantur certare. Ratio est; Quia non dicitur meritum vel satisfactio ex iustitia, quasi ex obligatione iustitiae exhibeatur; sed quia tale est, ut ex iustitia ei debeatur praemium, vel remissio. Secundò, Quia etsi Christi satisfactio non fuerit ex obligatione iustitiae; tamen fuit ex virtute iustitiae: nam in satisfaciendo spectauit ius diuinum, quod Deus habebat ut sibi integre pro peccatis hominum satisficeret; & ideo satisfactionem exhibuit, ut illi iuri ad aequalitatem satisficeret: qui amor & affectus aequalitatis, est actus iustitiae. Tertiò, Valde probabile est intercessisse pactum inter Christum hominem & diuinitatem, ut ipse tamquam fidei iussor, onus satisfaciendi pro hominibus in se susciperet; & Pater genus humanum in gratiam admitteret: Et floratione huius pacti fuit obligatus ex iustitia. Colligitur Isaia 53. v. 6. *Posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum.* Psal. 39. v. 8. *In capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam, Deus meus volui.* Nec obstat, quod hominis ad Deum non sit iustitia, sed religio, vel pro delictis poenitentia: quia religioni & poenitentiae nihil deest ad perfectam iustitiae rationem, quam quod non possimus satisfacere iuri diuino ad aequalitatem: quod prouenit partim ex eminentia illius iuris, partim ex conditione personae creatae. Vnde si haec imperfectio suppleatur per hypostasim ita perfectam, ut iuri diuino possit ad aequalitatem satisfacere; nihil ei deerit ad perfectam iustitiae rationem.

Etiā ex virtute iustitiae.

Intercessit pactum.

Dices Secundò; Nemo tenetur acceptare satisfactionem oblatam à tertio pro reo; sed solum à reo: ut patet exemplis humanis. Ergo talis satisfactio est ex acceptatione gratuita Iudicis, ac proinde non ex perfecta iustitia.

Respondeo; hoc argumentum solum probat, ut satisfactio non posse esse perfectam iustitiam in hac satisfactioe; nisi supposito pacto & promissione diuina: sed hoc non minuit rationem iustitiae; ut patet in alijs contractibus, emptione, redemptione, mutuo &c. Venditor enim etsi non teneatur acceptare pretium oblatum pro equo; tamen si contrahat cum emptore, & pretium sit aequale, est perfecta iustitia inter illos. Nec Iudex. redemptionem pro captiuo tenetur acceptare; tamen contractu inito, redimitur captiuus secundum perfectam iustitiam. Non enim requiritur ad debitum iustitiae, ut alter possit alterum obligare nullà supposità ipsius voluntate.

Dices

3. Obiisio.

Dices Tertio; Obligatio perfectæ iustitiæ repugnat Deo: ergo nemo potest apud Deum secundum perfectam iustitiam mereri. Consequentia patet. Antecedens probatur; Quia Deus est absolutus omnium dominus, nec potest aliquid extra suum dominium collocare: ergo non potest quidquam ex iustitia debere alicui. Nam hoc debitum non videtur posse intelligi nisi respectu eius, qui est sui iuris; non autem respectu eius, qui totus est ipsius debitoris.

Obligatio perfectæ iustitiæ ad puram creaturam, repugnat Deo.

Respondeo; Hoc argumentum bene probat Deo repugnare obligationem perfectæ iustitiæ respectu puræ creaturæ: nam hæc necessariò manet sub eius dominio, & assidue ex eius gratia pendet. Non tamen probat, quin possit se, ut subsistit in vna natura, obligare sibi ut subsistit in altera, idque ex iustitia: quia ipse non cadit sub dominium sui, sed semper est sui iuris. Non quòd tunc obligetur aliqua lege, sed quòd tunc inito contractu, ex virtute iustitiæ necessariò determinetur ad præstandum id, quod pactus est. Posito ergo pacto inter Deum & Christum hominem, poterat Christus homo, obligare Deum ex perfectæ iustitiæ. Illa autem obligatio, qua nos meritis nostris Deum obligamus ad reddendum præmium, est longe inferior; & talis, qualis illa qua servus obligat dominum, si dominus illi aliquid pro debito servitio promittat.

Vide lib. 13. de Perfect. Diuin. c. 2.

D V B I V M VII.

Utrum Christus potuerit sibi mereri ipsam Incarnationem, seu Vnionem Hypostaticam, eiusque prædestinationem?

Ostensum est Christum habuisse merita, & cuius conditionis illa fuerint. Nunc dicendum, quid meruerit tum sibi, tum alijs.

26. Nō meruit vnionem hypostaticam.

Respondeo igitur, & Dico Primò; Christus reipsa non meruit vnionem hypostaticam, sed hæc ex solo diuino beneplacito processit. Est omnino certa, & communis Doctorum in 3. dist. 4. & D. Thomæ suprâ q. 2. art. 11.

Probatur Primò, Quia Scripturæ Incarnationem Filij Dei, solum tribuunt amori, misericordix, & gratiæ diuinæ; nusquam autem meritis. Ioan. 3. vers. 16. Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret. Luca 1. vers. 78. Per viscera misericordie Dei nostri, in quibus visitauit nos oriens ex alto. Ad Titum 2. versu 11. Apparuit enim gratia Dei Saluatoris nostri omnibus hominibus &c. Et cap. 3. vers. 4. Apparuit humanitas & benignitas Saluatoris nostri Dei. Ioan. 1. vers. 16. Gratiam, inquit, pro gratia: id est, dedit nobis gratiam iustificationis, propter gratiam vnionis.

Augustin.

Secundò Probatur ex Patribus. D. August. lib. De prædestinatione Sanctorum cap. 15. Est præclarissimum lumen prædestinationis & gratia ipse Saluator, ipse mediator Dei & hominum, homo Christus I. E. S. V. S: qui ut hoc esset, quibus tandem suis vel operum vel fidei præcedentibus meritis, natura humana que in illo est, comparatur? Et infra: Apparuit itaque nobis in nostro capite ipse fons gratiæ, vnde secundum vnusquisque mensuram, se per cuncta eius membra distendit. Et gratiæ ab initio fidei sue sit homo quicumque Christianus, quæ gratiæ homo ille ab initio suo factus est Christus. Idem alijs locis sæpè repetit, ut De Bono perseverantiæ cap. vlt. De Corrupt. & gratia c. 11.

In Enchiridio cap. 40. Idem docet Cassianus lib. 1. & 7. de Incarnatione contra Pelagianos.

Tertio Probatur Ratione. Primò; Quia certum est ex fide, quòd non meruerit illa per opera tempore antecedentia vnionem: sicut senserunt Cerinthus, Photinus, Origenes, Nestorius, & vt multi volunt, etiam Pelagius. Nam simul humanitas fuit creata & assumpta. Certum etiam est, et si non de fide, quòd neque per opera quæ natura solum vnionem essent priora: nam nulla opera possunt vnionem præuenire. Ratio est; Quia omnis operatio, præsertim libera seu meritoria, quæ in illo primò instanti vnionis fit, debet tribui hypostasi tamquam principio quòd operatur; nam ratio hypostatica est magis intima pertinet ad complementum substantiæ rei. Atqui res prius est completa ad existendum, quàm intelligatur completa ad operandum. Confirmatur; Quia ratio hypostatica facit rem esse sui iuris, & nulli alteri obnoxiam seu incumbentem: id enim quòd concipitur vt alteri inexistentem, potius est id quòd operatur, non id quòd operatur. Itaque omnis operatio, quæ fit in illo instanti, est suppositi, nõ naturæ; ac proinde supponit vnionem factâ. Vnde non potest illam mereri. Denique; certum est, quòd nec per opera quæ tempore aut naturâ vnionem sequuntur, possit illam mereri: nam merita debent saltè tempore vel naturâ præcedere præmiũ; nam comparantur ad illud, vt via ad terminum, vt dispositio ad formam, & vt causa moralis efficiens ad effectum. Confirmatur; Quia ob hanc causam, principium meriti, non cadit sub meritum: similiter nec prima gratia. At vnio hypostatica in Christo erat principium omnis meriti, & prima gratia.

Non enim meruit per opera tempore antecedentia.

Neque per opera præcedentia naturâ.

Neque per subsequen- tia.

Secundò; Quia mereri aliquid per opera subsequen- tia; supponit magnam imperfectionem: nempe rem illam quam sic meremur, non fuisse in principio collatam absolute, sed conditionatè, & dependenter à futuris operibus. Sed hæc imperfectio nõ est ponenda in Christo: nam à principio habuit gratiam vnionis tamquam absolute donatam. Adde; tale opus subsequens non esse propriè meritum, sed potius debiti solutionem; vt statim patebit. Denique; decuit vt summum opus Dei, quòd est principium omnium meritum in humano genere, non fieret ex vllis meritis, sed ex sola Dei liberalitate.

Dico Secundò; Christus etiam nullo modo potuit mereri prædestinationem vnionis suæ hypostaticæ. Ratio est; Quia meritum necessariò est prius ipso præmio, vel in re, vel in præscientiâ præmiantis: quia est causa quodammodò efficiens ipsius præmij; scil. mediante scientiâ & voluntate præmiantis. Sed meritum Christi neque re ipsa neque in præscientiâ Dei potuit antecedere prædestinationem vnionis hypostaticæ: ergo non potuit Christus illâ prædestinationem mereri. Maior patet. Probatur Minor; Quia meritum Christi, non poterat esse prius re ipsa, quàm Christi prædestinatio; cum hæc sit æterna, illud temporale. Nec etiã in diuinâ præscientiâ poterat esse prius: quia licet præuisio meritum Christi, & prædestinatio Incarnationis sit æterna; tamen illa præuisio præsupponit prædestinationem; non autem prædestinatio supponit illam præuisioem. Ideò enim Christus erat habiturus merita, & illa merita erant præuisa, quia prædestinatum fuit vt Deus esset

27. Nō meruit prædestinationem vnionis hypostaticæ.